

BRONISŁAW JAROŃ

1905—1942

napisał

W. SZAFER

Bronisław Jaroń urodził się 15. II. 1905 w Głogowie pod Rzeszowem. Po ukończeniu nauk gimnazjalnych w Rzeszowie (1925), studiował nauki przyrodnicze w Uniwersytecie Jagiellońskim, gdzie już w czerwcu 1930 roku otrzymał stopień magistra, zaś w r. 1934 stopień doktora botaniki. Jego rozprawę doktorską pt. «Analiza pyłkowa interglacjału z Żydowszczyzny koło Grodna» wydrukowało w r. 1933 Polskie Towarzystwo Geologiczne w IX tomie swoich *Roczników*.

Opanowawszy świetnie metodykę badań w zakresie plejstocenu i starszego holocenu odbył dr Jaroń w r. 1938 wycieczkę naukową do Laponii fińskiej, która pozwoliła Mu zetknąć się bezpośrednio z szeregiem zjawisk odbywających się dziś na tundrze arktycznej i u polarnej granicy lasu, których poznanie jest konieczne dla każdego, kto zajmuje się plejstocenem. Korzystając z okazji zebrał dr Jaroń z tundry jedyne w swoim rodzaju materiały zielnikowe, subfosylne próbki roślin oraz próbki gleb — z myślą, iż będą one dla niego cenną podstawą porównawczą przy wyjaśnieniu tyłu dziś jeszcze ciemnych zagadnień o warunkach życia roślin na tzw. tundrze w plejstocenie w Polsce.

Wszystkie te plany przekreślił wrzesień 1939 r. Ze stanowiska starszego asystenta Ogrodu Botanicznego U. J. powołany został do wojska jako porucznik rezerwy i odbył całą jesienną kampanię wojenną. Z niewoli niemieckiej wydobył się szczęśliwie i powrócił do Krakowa, gdzie objąwszy znów swe obowiązki w Ogrodzie Botanicznym, pracował naukowo do początku 1941 r. Dnia 26. III tegoż roku został aresztowany przez Gestapo za czynny udział w wojskowej akcji podziemnej i przewieziony do obozu w Oświęcimiu, gdzie został rozstrzelany w pierwszych dniach maja 1942 r.

W krótkim okresie czasu, w którym danym było drowi Jaroniowi zajmować się nauką (od 1933—1940) ujawnił On nie tylko wielkie zdolności ale również rzadko u młodych pracowników spotykaną dokładność i samowystarczalność w pracy laboratoryjnej i terenowej. Jego prace nad utworami interglacialnymi w Żydowszczyźnie (1933), w Roztokach pod Jasłem (1935—1938) wraz z piszącym te słowa oraz nieukończone niestety studia przeprowadzane metodą analizy pyłkowej

pod Niemnem, są bez wątpienia najlepszymi z długiego szeregu podobnych prac wykonanych w Polsce. Podobnie dużą wartość mają dla nauki badania dra Jaronia przeprowadzone nad przedhistorycznymi szczątkami roślin w Biskupinie (1936 i 1938) oraz analogiczne, choć odnoszące się do znacznie młodszych czasów, Jego studia nad roślinami z wykopalisk średniowiecznych w Gnieźnie (1939). Niestety praca gnieźnieńska była ostatnią pracą dra Jaronia. Duże i widocznie rozwijające się jeszcze zdolności obok coraz to szerszych horyzontów, jakie obejmował, przy wrodzonej Mu sumienności i wytrwałości w pracy, zdawały się zapewniać drowi Jaroniowi osiągnięcie świetnych wyników na polu umiłowanej przez Niego nauki. Los pozwolił Mu wszakże zapisać na białej, gdyż dopiero co rozpoczętej karcie Jego twórczości naukowej zaledwie kilka pierwszych osiągnięć. Inne tak liczne plany tchnące młodzieńczym entuzjazmem i śmiałością wypełniającą Jego mózg i serce przepadły niestety bezpowrotnie pod tragiczną ścianą oświęcimskiego pawilonu śmierci.

BRONISLAS JAROŃ (Résumé)

Bronislas Jaroń fut fusillé par les Allemands dans le camp d'Oświęcim, au commencement du mois de mai 1942, à l'âge de 36 ans à peine. Pendant la courte durée de son activité scientifique, il étudiait: les flores interglaciales (analyses de pollen) dans quelques localités aux environs de Grodno sur Niemen, la flore préhistorique de la célèbre bourgade slave de Biskupin et les restes moyenâgeux des plantes provenant des fouilles de Gniezno. Il a laissé des collections précieuses, recueillies en 1938 sur la toundra de la Laponie finnoise.

Spis prac B. Jaronia

- 1) 1933. — Analiza pyłkowa interglacjału z Żydowszczyzny koło Grodna (Polenanalytische Untersuchung des Interglazials von Żydowszczyzna bei Grodno in Polen) *Rocznik Pol. Tow. Geolog.*, t. IX.
- 2) 1935. — (Wspólnie z W. Szaferem), Pleistocénskie jezioro pod Jasłem (Pleistocene lake near Jasło. *Starunia PAU*, nr 8.
- 3) 1936. — Torfowisko z kulturą łużycką w Biskupinie (Tourbière avec les restes d'un village fortifié de civilisation lusacienne à Biskupin), *Przegląd Archeologiczny*, t. V, zesz. 2.
- 4) 1938. — Szczątki roślinne z wczesnego okresu żelaznego w Biskupinie (Les trouvailles botaniques de la cité «lusacienne» du premier âge du fer à Biskupin), Gród prasłowiański w Biskupinie, praca zbiorowa, Poznań.
- 5) 1939. — Średniowieczne szczątki roślinne z wykopalisk w Gnieźnie, *Biblioteka Prehistoryczna*, t. IV.